

TYÖPAJA - INSPIRAATIOKORTIT: AINEETON KULTTUURIPERINTÖ JA MUSEOT

Työpaja 1 – inspiraation lähde

Työpajan yhteenveto: Osallistajat tarkastelevat mahdollisuuksia, edellytyksiä ja vaatimuksia, jotka liittyvät inspiroivan kulttuuriperintötyön toteuttamiseen heidän omissa organisaatioissaan.

TAVOITELTU LOPPUTULOS

Yleiskatsaus aineettomaan kulttuuriperintöön liittyvän työskentelyn mahdollisuuksista ja mahdolluuksista museon näkökulmasta.

OSALLISTUJAT

8–40 henkilöä enintään kuuden hengen ryhmissä.

Vähintään perustason tiedot aineettomasta kulttuuriperinnöstä.

KESTO

60–90 minuuttia

TARVITTAVAT MATERIAALIT

Inspiraatiokortit (tulostettu ja leikattu valmiiksi).

Kynä ja paperia (mieluiten suuria arkkeja).

TEE NÄIN

- Sekoita inspiraatiokortit ja jaa kullekin osallistujalle kolme satunnaista korttia.
- Pyydä osallistujia tarkastelemaan kortteja ja valitsemaan yksi, jonka he kokevat inspiroivaksi. (5 minuuttia)
- Jokaisen ryhmän sisällä kukin osallistuja lukee oman korttinsa tekstin ääneen ryhmälle ja selittää, miksi kortti inspiroi häntä. (15 minuuttia)
- Keskustelu 1: Osallistajat keskustelevat yleisistä haasteista, jotka liittyvät esimerkkien toisintamiseen heidän omissa organisaatioissaan. Osallistujien tulee mainita, miksi vastaavan esimerkin toteuttaminen tuottaisi vaikeuksia juuri heidän museossaan. Haasteet ja mahdolliset hankaluudet kirjataan ylös. (15 minuuttia)
- Keskustelu 2: Osallistajat keskustelevat, mitä aineettoman kulttuuriperinnön ja sen harjoittajien kanssa työskentely edellyttää ja erityisesti mitä heidän omat museonsa tarvitsisivat esimerkin toisintamiseen. Edellytykset kirjataan ylös. (15 minuuttia)
- Pyydä jokaista ryhmää kertomaan keskustelun tuloksista.
- Tee tuloksista yhteenveto.

MUUNNELMIA

Sen sijaan, että jaat osallistujille satunnaisia kortteja, anna heidän valita tapaus, jonka he katsovat vaativan joko mahdollisimman pienen tai erityisen merkittävän strategisen korjausliikkeen.

Lisää viimeiselle jokerikortille omat esimerkkisi.

Työpaja 2: Hyvät taiteilijat kopioivat, suuret taiteilijat...

Työpajan yhteenveto: Osallistujat valitsevat yhden inspiraatiokortin ja pohtivat, miten siinä esitellyn toimintatavan toisintaminen muuttaisi heidän museonsa strategiaa.

TAVOITELTU LOPPUTULOS

Ymmärrys siitä, miten aineettomaan kulttuuriperintöön liittyvä työskentely muuttaa museon strategiaa.

OSALLISTUJAT

4–20 henkilöä yhdessä ryhmässä.

Aiempaa tietämystä aineettomasta kulttuuriperinnöstä ei edellytetä.

Mieluiten monen organisaation henkilöstöstä koostuva tiimi.

KESTO

2 tuntia

TARVITTAVAT MATERIAALIT

Inspiraatiokortit (tulostettu ja leikattu valmiiksi)

Kynä ja paperia, tarralappuja

Vaihtoehtoisesti: strategiakaavio

MENETTELY

- Sekoita inspiraatiokortit ja jaa ryhmälle yksi satunnainen kortti. Anna ryhmän jäsenten päättää, haluavatko he lähteä pohtimaan juuri tämän kortin toisintamista. Elleivät halua, valitse toinen kortti. Ryhmän tulee valita yksi kolmesta ensimmäisestä kortista. (15 minuuttia)
- Keskustele esimerkistä osallistujien kanssa. Mikä siinä on erityistä? Tietävätkö osallistujat vastaavia esimerkkejä? (15 minuuttia)
- Pyydä osallistujia luettelemaan ne museon strategian osa-alueet, joihin tämä esimerkki vaikuttaa (tässä strategiakaaviosta voi olla hyötyä). (15 minuuttia)
- Jaa ryhmä osiin strategisten osa-alueiden mukaisesti. Kunkin alaryhmän tehtävänä on pohtia tapauksen vaikutuksia oman strategia-alueensa näkökulmasta. Keskustelussa voidaan käyttää seuraavaa muotoa: ”Inspiraatiokortissa esitellyn esimerkin toteuttamiseksi meidän on mukautettava strategiaamme seuraavasti...” (30 minuuttia)
- Jaa alaryhmien saavuttamat tulokset koko ryhmän kesken. (15 minuuttia)
- Keskustelkaa, miten strategian eri osa-alueet voidaan yhdistää museostrategiaksi, joka mahdollistaa tapauksen toisintamisen. (20 minuuttia)
- Tee tuloksista yhteenveto. (10 minuuttia)

MUUNNELMIA

Sen sijaan, että jaat osallistujille satunnaisia kortteja, anna heidän valita tapaus, jonka he katsovat vaativan joko mahdollisimman pienen tai erityisen merkittävän strategisen korjausliikkeen.

Lisää viimeiselle jokerikortille omat esimerkkisi.

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

Craftivismia tekstiilitaiteen näyttelyssä

DESIGNMUSEO

Designmuseo järjesti yhdessä **Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry:n** kanssa vuonna 2017 craftivismi-työpajan, jossa työstiin yhteiskunnan kipupisteitä käsityöiden avulla. Museokävijät saivat tuoda omat käsityönsä museon tiloissa järjestettyihin taiteilijoiden vetämiin käsityöpiireihin, joissa juteltiin elämästä ja käsityöstä sekä kannustettiin ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin asioihin oman käsillä tekemisen kautta. Työpajassa **Korjaussarjakollektiivin** vapaaehtoiset kouluttivat yleisöä myös korjaamaan omia vaatteitaan. Puitteet käsityöaktivismille ja työpajalle loi Designmuseossa talvella 2016–2017 esillä ollut tekstiilitaiteilija Kirsti Rantasen (s. 1930) näyttely. Näyttelyn tiimoilta kutsuttiin myös käsityön, taiteen ja muotoilun ammattilaisia tekemään kädentaitojen puolesta kantaa ottavien viestien reitti Helsingin keskustaan, ja reitin avajaisista tuli marssi käsityön puolesta.

<https://www.designmuseum.fi/fi/>

<https://www.designmuseum.fi/fi/sano-se-kasin-teosreitti/>

Kestävempää käsityötä

DESIGNMUSEO

Designmuseon kevään 2019 päänäyttelyssä *Secret Universe* kiinnitettiin katse käsityötaitojen uhanalaisuuteen ja tämän päivän kulutuskuulttuurin kestävämmyyteen. Näitä teemoja näyttelyn luojat muotoilijapari Aamu Song ja Johan Olin eli **COMPANY** tuovat työssään esiin ja tarjoavat tilalle kestävämpiä vaihtoehtoja. Company etsii perinteisten käsityömenetelmien taitajia eri puolilta maailmaa ja suunnittelee tuotteita heidän valmistettavakseen. *Secret Universe* -näyttely esitteli tätä prosessia aina matkanteosta mestareiden kohtaamiseen, kirjeenvaihdosta tuotantoon ja lopullisiin esineisiin. *Käsityön Pyhäpäivinä* museovieraat pääsivät ihmettelemään paikan päällä kansainvälisten käsityömestareiden työtä. Vieraina olivat kokeshi-puunujen tekijät Japanista ja maatuskanukkestarit Venäjältä sekä tinan takojat Meksikosta. Suomen Pyhäpäivässä ihailtiin karhupatsaiden veistämistä moottorisahalla sekä pystytettiin juhannussalko ja leikittiin perinteisiä laululeikkejä sen ympärillä.

<https://www.designmuseum.fi/fi/>

<https://www.designmuseum.fi/fi/exhibitions/company-secret-universe/>

Kaksikielisyyden dokumentointia

HANGON MUSEO

Hanko on elävä esimerkki kaksikielisestä suomalaisesta kaupungista, ja **Hangon museo** onkin 2010-luvun alkupuolelta lähtien dokumentoinut suomen- ja ruotsinkielisten hankolaisten elämää rinnakkain. Hangon museo on tallentanut tavallisten hankolaisten arkea haastatteluin ja valokuvaamalla sekä havainnoimalla yhden ruotsinkielisen hankolaisperheen arkea. Perheen havainnoinnin kohteena olivat perheen kaikki päivittäiset askareet sekä se, mitä kieltä niissä käytettiin. Havainnointia tehtiin kodin, suvun ja ystävien piirissä niin koulussa, työssä, asioilla kuin harrastusten ja mediankin parissa. Museo on dokumentoinut yläkoululaisten ja lukiolaisten kaksikielisyyttä myös kouluaineiden muodossa. Vuonna 2017 Hangon museo on tehnyt *Minun Hankoni* -näyttelyn nykydokumentointityönsä pohjalta.

<https://www.hanko.fi/hangonmuseo>

Turvapaikkana museo

HELINÄ RAUTAVAARAN MUSEO

Helinä Rautavaaran museo koordinoi vuosina 2016–2018 *Turvapaikkana museo* -hanketta, jonka tavoitteena oli tukea erityisesti vuonna 2015 Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden hyvinvointia ja kotoutumista. Hanke toteutettiin 15 museon yhteistyönä, ja siinä tuotettiin erilaisia tutustumisiltoja, näyttelyjä, opastuksia, liikunta- taide- ja kädentaitotyöpajoja sekä juhlia ja muita tapahtumia eri puolilla Suomea. Hankkeessa kehitettiin ja juurrutettiin museoissa tapahtuvaa turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien kotoutumiseen, toimintakyvyn parantamiseen, aktiiviseen kansalaisuuteen tukemiseen ja hyvinvointiin tähtäävää toimintaa. Kulttuuriperintöä lähestyttiin monidimensioisesta näkökulmasta, jossa eri maiden elävä perintö saattoi kohdata. Toimintaa suunniteltiin yhdessä yhteisön kanssa ja sitä mukautettiin osallistujien aikatauluihin ja tarpeisiin sopivaksi. Osallistujia toivottiin tervetulleeksi ja kannustettiin osallistumaan monin eri tavoin, jopa menemällä heitä vastaan vastaanottokeskukseen. Vuosina 2016–2018 yhteensä yli 10 000 turvapaikanhakijaa ja maahanmuuttajaa osallistuikin hankkeen toimintoihin.

<http://helinamuseo.fi/14387-2/>

<http://helinamuseo.fi/>

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

Durga Puja -virtuaalitodellisuuskokemus

HELINÄ RAUTAVAARAN MUSEO

Helinä Rautavaaran museon *Virtuaalimuseohankkeessa* tuotettiin vuonna 2019 intialaista Durga-puja -juhlaa esittelevä virtuaalitodellisuuskokemus. Durga-puja on yksi Bengalin alueen hindujen suurimmista juhlista, ja sitä viettävät myös Intian ulkopuolella asuvat hindut. Virtuaalikokemus valmistettiin yhteistyössä Suomen intialaisen bengaliyhteisön kanssa, joka innostui kovasti teknologian mahdollisuuksista oman kulttuuriperinnön ylläpitämisessä. Vierailijat voivat tutustua hankkeen pohjalta syntyneeseen virtuaalitodellisuuskokemukseen museossa.

<http://helinamuseo.fi/virtuaalimuseohanke/>

<http://helinamuseo.fi/>

Runokylpy - Runoillaan yhdessä Helsingin tarinaa

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

Runous voi herättää katsomaan lähiympäristöä uusin silmin. **Helsingin kaupunginmuseo** on kehittänyt alakoululaisille suunnatun runokyllyn, jossa tutustutaan museon perusnäyttelyyn luovasti sanoja poimien museoesineistä ja seinäteksteistä. Pienryhmä poimii näyttelystä kolme adjektiivia, kolme substantiivia ja kolme verbiä. Lopuksi sanoista kootaan ryhmätyönä sattumaruno. Tarjolla olevia täytesanojakin saa käyttää. Samalla harjoitellaan sanaluokkia, kielellä leikkimistä sekä museoesineiden nimiä. Lopuksi kuullaan syntyneitä sattumarunoja – tunnelmakuvia Helsingistä. Runoissa saattaa vilahtaa paikkojen nimiä tai lapsille oudompia sanoja, kuten heteka, pajatso tai priimuskeitin. Esitysten jälkeen pohditaan vielä yhdessä, mitä sanat tarkoittavat. Runoista voi ottaa kuvan muistoksi kännykkäkameralla, ja runoilua voi mainiosti jatkaa edelleen koulussa.

Tarvikkeet: kyniä ja pieniä paperilappuja sanoja varten

<http://www.helsinginkaupunginmuseo.fi/nayttelyt/lasten-kaupunki/>

<http://www.helsinginkaupunginmuseo.fi/>

Oi niitä aikoja - Virtuaaliset laulu- ja muisteluhetket

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

Helsingin kaupunginmuseo järjestää muisteluhetkiä sekä joul- ja koululauluiltoja, jotka striimataan suorana museon kansakoululuokasta palvelukeskuksiin ja ikäihmisten koteihin. Näillä illoilla museo haluaa tuoda iloa niille kaupunkilaisille, joita museon yleisötyö ei muuten saavuttaisi. Striimauslinkki lähetetään osallistuville palvelukeskuksille tai kotihoitoon hyvissä ajoin etukäteen, ja tilaisuuksien katsominen on täysin ilmaista. Laulaminen ja musiikki yhdistävät ihmisiä, ja yhdessä laulaminen ilahduttaa ja virkistää. Striimatut tapahtumat ja muistelutuokiot mahdollistavat vuorovaikutteisen hetken sellaistenkin asiakkaiden kanssa, jotka eivät pääse paikan päälle museoon. Muistelu yleisötyönä säilyttää kulttuurista perintöä ja osallistaa asiakkaita asiantuntijuuteen. Etäyhteyden avulla on muisteluhetkiä voitu pitää museon näyttelytiloissa hyödyntäen niiden esineitä ja interioörejä sekä museon muistelukortteja. Kotona oleva asiakas taas on saattanut näyttää muille omia vanhoja valokuviaan ryhmäkuvapuhelussa. Myös museon lainattavia muistojen matkalaukkuja sisältöineen on ollut muisteluhetkissä mukana.

<http://www.helsinginkaupunginmuseo.fi/kuvia-esineita-helsinkia/matkalaukku/>

<http://www.helsinginkaupunginmuseo.fi/>

Museolentokoneiden yhteistyöentisöintiä

SUOMEN ILMAILUMUSEO

Suomen Ilmailumuseo tekee museolentokoneiden entisöinti- ja konservointityötä yhteistyössä **Ilmailumuseoyhdistys ry:n** vapaaehtoisten kanssa. Työ on jatkunut useita vuosikymmeniä ja pohjautuu alkuperältään yhdistyspohjaisen museon perustehtäviin. Yhteistyön myötä aineeton kulttuuriperintö siirtyy sukupolvelta toiselle muuten uhanalaisten työtapojen ja -menetelmien sekä materiaaliosaamisen myötä. Vanhimmat vapaaehtoiset ovat yli 90-vuotiaita ja ehtineet omaksua paljon nykyään harvinaista tietotaitoa. Parhaimmillaan tämä tiedonsiirto on kaksisuuntaista: entisaikojen tapoihin tottunut vanhempi sukupolvin oppii ja soveltaa yhtä lailla mielellään uutta. Kokonaisuutena toimintatapa on omiaan aktivoimaan seniorikansalaisia tarjoamalla heille mielekästä tekemistä mielenkiinnon kohteiden parissa ja samanhenkisessä seurassa.

<https://ilmailumuseo.fi/>

<https://ilmailumuseo.fi/vapaaehtoistoiminta/>

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

Dokumentointiyhteistyötä ammattiperinteen keruussa

SUOMEN ILMAILUMUSEO

Suomen Ilmailumuseo toteutti *Yhteisöllisen ammattiperinteen keruu museossa* -hankkeen yhdessä lentoemäntien ja stuerttien perinneyhdistys **Evergreens ry:n** vapaaehtoisten kanssa. Myös **Finnair Oyj** kannusti ja tuki hanketta. Evergreenien tavoitteena oli tallentaa matkustamopalvelutyötä museon kokoelmiin ja lentoyhtiön tarpeisiin sekä tuottaa aineistoa tulevia näyttelyitä ja tapahtumia varten. Museolla työskenneltiin hankkeen aikana työpajoissa ja selvitettiin museon kokoelmiin kuuluvien virkapukujen kontekstiotietoja. Museon henkilökunta opasti ja neuvoi vapaaehtoisia tallennustyössä. Evergreenit haastattelivat ja tallensivat itse videohaastatteluissa ammattikuntansa edustajien muistoja sekä omaan käyttöönsä että museolle tallennettavaksi. Yhteistyöstä toivotaan pitkäkestoista, ja jatkoa ajatellen Evergreenit ovat toivoneet erilaisia aiheita museon käsiteltäväksi toiminnassaan.

<https://ilmailumuseo.fi/>

<https://ilmailumuseo.fi/tutkimushankkeet/>

Jatka tarinaa

KANSALLISMUSEO

Kansallismuseo oli näyttämönä kahdellekymmenelle tarinapajalle Kalevalan päivän aattona vuonna 2019. *Jatka tarinaa* -tapahtumassa tarinoitiin eri puolilla museota lukuisissa tarinapajoissa, joissa kerrottiin niin rakkaudesta, perheestä, esineistä, taidoista kuin noloista tilanteista – koko ihmiselämän kirjosta. Osana Unescon sopimusta perustettu suullisen perinteen rinki järjesti tapahtuman yhteistyössä Kansallismuseon ja **Museoviraston** kanssa. Tapahtumaan liittyi myös #jatkatarinaa-kampanja ja työpajaohjeistus videoineen hyödynnettäväksi muualla Suomessa. Erityisesti kouluille tehtiin livestriimattu opastus museon aarteiden äärelle Kalevalan näkökulmasta.

www.kansallismuseo.fi

[Jatka tarinaa-tapahtumasivu](#)

Amengo Museum

KANSALLISMUSEO

Kansallismuseo juhlisti romaniyhteisön kanssa kansainvälistä romanipäivää vuonna 2019. Tapahtuman tavoitteena oli tuoda esille romanien rikasta elävää kulttuuriperintöä Suomessa ja herätellä keskustelua perinteen siirtämisestä ja tallentamisesta. Yhteisön kanssa suunniteltu tapahtuma toi museoon kauneimmat romanisävelmät ja -puvut sekä hevosmiesten tarinat. Muotinäyttöksessä nähtiin, miten romaninaisten muoti on muuttunut vuosikymmenten aikana. Paneelikeskustelussa puhuttiin romanien elävästä kulttuuriperinnöstä ja sen tallentamisesta. Työpajoissa saattoi sovittaa romanipukua tai askarrella oman paperinuken. Museossa saattoi törmätä myös elävään kirjaan, jolta kysyä lisää romanikulttuurista.

www.kansallismuseo.fi

[Amengo Museum -tapahtumasivu](#)

Elävä kaustislaisen viulunsoittoperinteen näyttely

SUOMEN KANSANSOITINMUSEO

Suomen Kansansoitinmuseo perusnäyttely *Kaustislainen viulunsoitto – elävä perintö* on tehty yhteistyössä paikallisten perinnettä ylläpitävien ja siirtävien yhdistysten, muun muassa **Kaustisen Nuorisoseuran**, **Näppärit ry:n** ja **Kaustisen Pelimanniyhdistys ry:n** kanssa. Yhdistykset pääsivät näyttelyä valmisteltaessa tuomaan esille omia näkökantojaan elävästä kulttuuriperinnöstään ja sen merkityksestä itselleen sekä omista perinteen harjoittamisen tavoistaan. Halukkaat toimijat pääsivät mukaan näyttelyn suunnittelutyöhön etenkin vitriinien ja näyttelyn rakentamisvaiheessa. Suomen Kansansoitinmuseo sai perinteharjoittajilta lainaksi myös esineistöä näyttelyä varten. Näyttelyä pidetään jatkuvasti vuorovaikutteisena ja ajassa perinteen myötä mukautuvana yhdessä paikallisten perinnetoimijoiden kanssa.

<https://www.kansanmusiikki-instituutti.fi/museo/>

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

Vuorovaikutteinen verkkoyhteisö muistelun välineenä

KORIPALLOMUSEO

Suomen Koripallomuseo – Finnish basketball hall of fame on perustanut *Koriskuvia ennen ja nyt* -Facebook-ryhmän, jonne koripallopöytäkirjojen tuntijat voivat jakaa lajiin liittyviä muistojaan matalalla kynnyksellä. Ryhmä on muodostunut aktiivisten koripalloihmisten kanavaksi, jossa jaetaan paitsi kuvia, myös omia muistoja, joita toisten lähettämistä kuvista herää. Ryhmästä on syntynyt vuorovaikutuksellinen muistelualusta, jolta löytyy kirjava kokoelma kuvia ja niihin liittyvää yhdessä muistelua. Koripallomuseo on jakanut muisteluita myös edelleen omalla Facebook-tilillään, missä ne ovat muidenkin koripallokulttuurista kiinnostuneiden nähtävillä.

https://fi-fi.facebook.com/groups/2189730234630914/?ref=pages_profile_groups_tab&source_id=378941567578

<https://www.basket.fi/hall-of-fame/>

Uhanalaisen talviurheilukulttuurin tallennusta

HIIHTOMUSEO

Lahden hiihtomuseo tallettaa hiihtokulttuuria ja talviurheilua, ja on mukana monenlaisessa yhteistyössä lumileikkiperinteen saralla. Hiihtomuseo tekee yhteistyötä muun muassa **Tuusulan museoiden** ja **Perinneleikit ry:n** kanssa, jotka tallettavat lumileikkiperinnettä. Hiihtomuseossa on järjestetty näyttely lumileikeistä **Helsingin yliopiston etnologian laitoksen** kanssa tutkimus- ja keruutyön pohjalta. Hiihtomuseo on myös aloittanut yhteistyön **Protect Our Winters** -yhdistyksen kanssa, sillä lumi- ja talvi ja sen myötä talviurheilu ja lumileikit ovat Etelä-Suomessa vaarassa ilmastonmuutoksen myötä. Nuorten urheilijoiden vanhempien hiihtäjien kanssa on tarkoitus aloittaa elävän hiihto- ja harjoitusperinteen tallennus elokuussa 2020.

<http://www.lahdenmuseot.fi/museot/fi/hiihtomuseo>

Kuurojen yhteisön ydintoiminnassa mukana

KUUROJEN MUSEO / WERSTAS

Työväenmuseo Werstaan osana toimiva **Kuurojen museo** on yli sadan vuoden toimintansa ajan toiminut kiinteässä yhteistyössä kuurojen yhteisön kanssa. Kuurojen museo osallistuu esimerkiksi kuurojen suurimpaan valtakunnalliseen tapahtumaan *Kuurojen valtakunnallisille kulttuuripäiville*, missä se järjestää erilaisia taide- ja harrastetöiden näyttelyitä sekä pitää museon tietopistettä. Muun muassa kulttuuripäiville osallistuminen on antanut museolle mahdollisuuden solmia tiiviitä yhteyksiä kuurojen yhteisöön. Kuurojen museo on ollut aktiivisesti mukana yhdessä tapahtumaa järjestävän **Kuurojen liitto ry:n** kanssa hakemassa kulttuuripäiviä elävän perinnön kansalliseen luetteloon, jonne perinne valittiin keväällä 2020. Aktiivisen osallistumisen myötä saavutettu kulttuuripäivien tuntemus on auttanut museota myös tallentamaan itse tapahtumaa entistäkin paremmin. Museolla on tapahtumasta kokoelmissaan muun muassa kuvia, esineitä ja vanhoja filmejä. Uudempia videotallenteita on tallennettu myös Viittomakieliseen kirjastoon.

<http://www.kuurojenmuseo.fi/?lang=fi>

Elävän perinnön dokumentointia Lasimuseossa

SUOMEN LASIMUSEO

Suomen Lasimuseo dokumentoi ja kerää laajasti tietoa lasinvalmistusmenetelmistä. Se on ollut vuonna 2017 mukana saattamassa lasinpuhallusperinnettä elävän perinnön kansalliseen luetteloon. Vuonna 2019 se on aloittanut lasinvalmistusperinteen keruuhankkeen yhdessä **Suomen Lasimuseon ystävät ry:n** ja **Lasinpuhaltajakerhon** kanssa. Hankkeessa tallennetaan ja julkaistaan suomalaisen lasiteollisuuden taideteollisten tuotteiden valmistamiseen ja markkinointiin liittyvää perinnetietoutta. Aineistoa kartutetaan yhdessä perinteharjoittajien kanssa muun muassa haastattelu- ja videoin. Kerätty aineisto tallennetaan Suomen Lasimuseon arkistoon ja sen pohjalta tullaan valmistamaan kiertonäyttely, kirja ja videodokumentti.

<https://www.suomenlasimuseo.fi/>

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

Osallistavaa ja opettavaa lasinpuhallusta

SUOMEN LASIMUSEO

Suomen Lasimuseo järjestää yleisölle avoimia työpajoja eri puhaltajien ja lasinpuhallusstudioiden kanssa. Työpajoissa vieraillee myös kansainvälisesti tunnettuja ja arvostettuja lasinpuhaltajia sekä taiteilijoita ympäri maailmaa. Työpajoissa on kartutettu teknistä osaamista esimerkiksi vaativien puhallustekniikoiden muodossa. Työpajojen myötä tekijät ja kuluttajat ovat saaneet lisää ymmärrystä lasista mahdollistavana materiaalina sekä korkeatasoisena taide-esineenä. Lasimuseo järjestää myös erilaisia taiteilijatapaamisia, esitelmiä ja seminaareja sekä ylläpitää julkista keskustelua lasinpuhalluksesta, sen nykytilasta ja tulevaisuudennäkymistä.

<https://www.suomenlasimuseo.fi/>

Museohiiren lelopäivä

LASTENTARHAMUSEO

Lastentarhamuseo järjestää toiminnallisia opastuksia, joilla tutustutaan leluihin, niiden historiaan ja merkitykseen. Opastus on suunnattu 3–7-vuotiaiden lasten päiväkotiryhmille. Ryhmän mukana museoon kutsutaan 1–3 lasten isovanhempaa jakamaan omia lelu- ja leikkimuistoja opastuksen lomassa. Jos isovanhemman lapsuuden lelu tai kuva siitä on tallella, ilo on vielä suurempi. Vierailun jälkeen jokainen lapsi ja mukana tulleet päiväkodin aikuiset saavat museosta mukaan haastattelupohjan, jonka avulla he voivat haastatella omaa vanhempaa tai isovanhempaa näiden lapsuuden lempilelusta ja sillä syntyneistä leikeistä. Haastattelut kannustetaan jakamaan päiväkodissa koko ryhmän kesken ja liittämään koko vierailu osaksi mahdollisesti suurempaa projektia, jossa lapsen sekä ryhmän aikuisten oma perhehistoria tulee näkyviin.

<https://lastentarhamuseo.fi/>

Koko perheen tapahtumapäivät

LASTENTARHAMUSEO

Lastentarhamuseo järjestää perheille suunnattuja teemoiltaan vaihtuvia tapahtumapäiviä noin kymmenen kertaa vuodessa. Tapahtumat suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä **Lastentarhamuseon ystävien** kanssa. Museon ystävät ovat eläkkeelle jääneitä lastentarhanopettajia, joilla on valtava kokemus toiminnan järjestämisestä lapsille. Ystävät ideoivat tapahtumat teemoineen ja työpajoineen, jonka jälkeen museo huolehtii, että kaikki tarvittava on tapahtumaan valmiina. Tapahtumassa Museon ystävillä on aina omat roolit työpajoissa, leikeissä ja vastaanotossa. Roolit selkiyttävät toimintaa ja tekevät siitä mieluista. Yleisö on oppinut tuntemaan Museon ystävät, ja kokemuksia lapsista ja vanhemmuudesta vaihdetaan puolin ja toisin.

<https://lastentarhamuseo.fi/>

Osallistavaa kotiseututoimintaa Loimaan kotiseutumuseossa

LOIMAAN KOTISEUTUMUSEO

Loimaan kotiseutumuseo on järjestänyt kesällä 2019 *Mestarit ja kisällit* -hankkeen osana koko perheen tapahtumia kotiseutumuseon pihalla, kotiseutuyhdistyksen Krekilän myllyn luontopolulla sekä **Suomen maatalousmuseo Sarkan** kesäpäivillä. Loimaan kotiseutumuseon tapahtumia ohjasi museo-opas, ja niiden aiheena olivat muun muassa perinneleikit ja -pelit, perinneruuat sekä luontoon liittyvä perinne. Eräässä tapahtumassa kuultiin esimerkiksi pelimannimusiikkia samalla, kun laitettiin yhdessä loimaalaista perinneruokaa.

<https://www.loimaaseura.fi/>

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

Suomalainen metsäsuhde toiminnan keskiössä

LUSTO – SUOMEN METSÄMUSEO

Suomen Metsämuseo Luston koko toiminnan keskiössä ovat elävät metsäsuhteet Suomessa. Lusto vahvistaa, tutkii, tallentaa ja nostaa niitä esille. Lusto on vienyt suomalaisen metsäsuhteen elävän perinnön wikiluetteloon ja yhdessä yhdeksän muun metsään liittyvän toimijan kanssa hakenut sille kansallisen statuksen. Lusto on tallentanut kansalaisten metsäsuhteita *Metsie*-keruulla ja esitellyt niitä näyttelyinä sekä aktivoinut kansalaisia pohtimaan metsäsuhdettaan työpajoissa ja *Metsäsuhdelinikalla*. Luston verkossa julkaistu *Metsäsuhdemenetelmä* on laadittu elävän perinnön työkaluksi erityisesti metsäammattilaisille. Luston osallistavaa ydinnäyttelyuudistusta tehdään metsäsuhdeajattelun pohjalta yhdessä kansalaisten ja sidosryhmien kanssa. Lusto haluaakin jatkossa keskustella metsistä ja niiden merkityksistä kaikkien kanssa metsäsuhteiden Suomessa!

www.metsasuhteita.fi

www.lusto.fi

Mobilia ja elävä autoperinne

MOBILIA

Tieliikenteen alan valtakunnallinen vastuumuseo **Mobilia** järjestää vuosittain useita autoiluun liittyviä tapahtumia erilaisten harrastajajärjestöjen kanssa. Esimerkiksi yhdessä **Tampereen seudun mobilistien** ja **Vehoniemen automuseon** kanssa järjestetään *Kurvaa Kangasalle* -tapahtumaa, jossa sadat vanhojen ajoneuvojen omistajat kokoontuvat ajokkiensa kanssa museon alueelle. Tapahtuma on ilmainen, ja siinä kävijöillä on mahdollisuus tutustua muihin ajoneuvoihin, joita teillä on vuosien aikana liikkunut, sekä tarinoihin niiden takana. Mobilia jakaa jatkuvasti vanhojen ajoneuvojen harrastajien kanssa ymmärrystä ja osaa mistä historiallisten ajoneuvojen sekä niihin liittyvän elävän perinnön säilyttämisestä. Ajoneuvojen liikkumiskyvyn ja liikennekelpoisuuden ylläpitoon liittyy paljon arvokasta elävää perintöä muun muassa ajoneuvon alkuperän ja tarinan sekä sen käyttöön ja huoltoon liittyvien tietojen ja taitojen muodossa.

<https://www.mobilia.fi/>

<https://automuseo.com/>

Nurmeksen museo ja romanien elävä perintö

NURMEKSEN MUSEO

Nurmeksen museo tallentaa Suomen romanien kulttuuria yhteistyössä romanien kanssa. Aloite dokumentointiin on ollut alun perin yhteisölähtöinen, sillä paikallinen Palmin suku on ehdottanut museolle tallennukseen ryhtymistä. Yhteistyöstä on syntynyt muun muassa Palmin suvusta sekä laajemminkin romanikulttuurista muun muassa käsitöiden ja hevostaitojen kautta kertova näyttely, useita teemahaastatteluja sekä vuosittaisia yhteistyössä järjestettyjä romanikulttuuritapahtumia. Tallennus on laajentunut vuosien aikana koskemaan Palmin suvun lisäksi myös koko Suomen romanikulttuuria. Museo toimii myös romanien yhteiskunnallisen aseman parantamiseksi eri verkostoissa. Keväällä 2020 on aloitettu myös **Kiteen seudun romaniyhdistys ry:n** kanssa laajamittainen valokuvien tallennustyö sekä näyttely- ja tutkimusyhteistyö.

<https://www.nurmes.fi/en/museo>

Aktiivista työtä pelihteisöjen kanssa

SUOMEN PELIMUSEO

Suomen pelimuseo on tehnyt paljon yhteistyötä peliharrastajien ja muidenkin digitaalisen kulttuurin yhteisöjen kanssa. Suomen pelimuseo oli mukana hakemassa demoskeneä Elävän perinnön kansalliseen luetteloon, jonne se hyväksyttiin ensimmäisenä digitaalisen taiteen ja kulttuurin muotona. Demoskenen hakemus valmisteltiin yhdessä aktiivisen ja intohimoisin suomalaisen harrastajayhteisön kanssa. Elävän perinnön työstä yhdessä toimijoiden kanssa on molemminpuolista iloa ja hyötyä. Museon osoittama kiinnostus yhteisön toimintaa kohtaan sekä hyvässä hengessä tehdyt yhteistyöprojektit voivat vahvistaa harrastajayhteisön jäsenten näkemystä ryhmän identiteetistä ja toiminnan tärkeydestä. Yhteisössä toimivat informantit sekä yhteisön positiivinen suhtautuminen elävän kulttuuriperinnön tallentamiseen ovat myös museon työlle äärimmäisen arvokkaita voimavaroja.

<https://wiki.aineetonkulttuuriperinto.fi/wiki/Demoskene>

<http://vapriikki.fi/pelimuseo/>

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

Vaihtuvia yhteistyönäyttelyitä

SUOMEN PELIMUSEO

Suomen pelimuseolla on oma pieni vaihtuvien näyttelyiden tila, *Studio*. Se on kolmen seinän kokoinen, ja näyttelyt tehdään sinne tarkoituksella hyvin kevyillä rakenteilla. Näyttelyt käsittelevät kiinnostavia pelimaailman ilmiöitä, teoksia, historiaa ja ihmisiä, ja ne toteutetaan yhteistyössä pelaajien ja harrastajaryhmien kanssa. Esimerkiksi *Minun pelihistoriani* -näyttely syntyi kurssityönä pelitutkimuksen opiskelijoiden kanssa, *Disk Covers* -näyttely tehtiin yhteistyössä harrastajien kanssa ja **Pelit-lehden** juhlanäyttelyä kuratoi itse lehden toimitus. Pienen näyttelyn kuratointi saa tekijät pohtimaan omaa suhdettaan aihealueeseen, kaivamaan arkistoista esineitä ja kuvia sekä usein myös lahjoittamaan näitä löydöksiä museolle. Pelimuseo tarjoaa Studiossa toteutettuja näyttelyitä myös muille kulttuurin parissa toimiville tahoille, kuten kirjastoille.

<http://vapriikki.fi/pelimuseo/>

<http://vapriikki.fi/pelimuseo/studio/>

Utra ennen ja nyt

POHJOIS-KARJALAN MUSEO HILMA

Pohjois-Karjalan museo on osana suomalaisvenäläistä *Interactive History* -hanketta (Karelia CBC) jalkautunut museon seinien ulkopuolelle ja innostanut paikallisia kulttuuriperinnön vaalimiseen erityisesti joensuulaisessa Utran kaupunginosassa. Toiminnan keskiössä on ollut uudenlaisen yhteistyön ja vuorovaikutuksen luominen museon ja paikallisten toimijoiden välille. Hankkeen osana on järjestetty historiateemaisia iltamia yhteistyössä asukasyhdistyksen ja kirjaston kanssa, aarrejahti iltapäiväkerholaisille, kulttuuriperintötemainen valinnaiskurssi alakoululla sekä tarinointia yhdessä informanttien kanssa maastossa liikkuen. Hankkeen osana tullaan myös toteuttamaan eri aikojen nuorista kertova lyhytelokuva sekä näyttely ja mobiiliop-paita alueen kulttuuriperintöön tutustumiseksi.

<https://www.facebook.com/utraennenjanyt>

www.pohjoiskarjalanmuseo.fi

Katoavan taiteen tallennus

PORIN TAIDEMUSEO

Porin taidemuseo on kehittänyt vuodesta 2013 lähtien performanssiteen arkistointimenetelmiä yhteistyössä taiteilijaseura **T.E.H.D.A.S. ry:n** kanssa. Taiteilijaseuran arkisto *D-ark* kattaa yli 300 videodokumentaatiota kotimaisten ja ulkomaisten taiteilijoiden performansseista vuodesta 2005 lähtien. Yhteistyön tavoitteena on turvata arkiston säilyminen tulevaisuuteen, vaikka taiteilijaseuran toiminta lakkaisi. Yhteistyömallissa taiteilijaseura tuottaa dokumentaation, sopii tekijänoikeuksista taiteilijoiden kanssa ja kuratoi arkistoitavan aineiston. Taidemuseo vastaa aineistojen säilyttämisestä tulevaisuuteen sekä siitä, että dokumentaatiosta tuotetaan riittävät metatiedot arkistointia varten. Sitä varten on laadittu FRBRoo-standardin mukainen tietomalli performanssiteoksen tallenteen kuvailusta. Se on julkaistu avoimessa MDBI:n Heritage-verkkójulkaisussa.

<http://www.tehdasry.fi/dark/>

<https://www.mdpi.com/432330>

Merkityksellisiä kirjeitä Suomesta

POSTIMUSEO

Postimuseo on kerännyt suomalaisten merkityksellisiä kirjeitä, jotka ovat avanneet uuden näkökulman ihmisten muistoihin, elämään ja erityisesti sen taitekohtiin. Kirjeiden viestejä värittävät ilo, suru, rakkaus ja kuolema, ja niin ikään niistä huokuu läpi käsin kirjoittamisen ja käsin kirjoitetun viestin saamisen tärkeys. Kirje on fyysinen muisto ja lähde menneestä, mutta käsin kirjoittaminen ja sen traditiot sekä muuttuvat tavat ovat myös aineentonta, yhä elävää perintöä. Keruun tulokset ovat nähtävillä Postimuseon näyttelyssä *Unohtumattomia kirjeitä Suomesta*. Niiden pohjalta on toteutettu myös esitys, jossa museon tallettamia kirjeitä luettiin yleisölle ääneen.

<https://www.postimuseo.fi/fi/>

<https://www.postimuseo.fi/fi/unohtumattomia-kirjeita-verkossa>

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

Museojamit - pimeän ajan elävän perinnön tallennus

POSTIMUSEO

Postimuseo, Mediamuseo Rupriikki ja Suomen pelimuseo kehittivät vuonna 2019 *Museojamit*-työmallin, jonka avulla lähistorian muistitietoa ja perintöä ohjeistettiin tallentamaan kollektiivisesti, yhdessä ja tehokkaasti sekä samalla myös rennolla, nautittavalla ja kivalla tavalla, josta kaikki osallistujat saavat jotain. *Museojamit*-työmalli on sovellettu pelialan *Game Jam*-tapahtumista, joissa pelialan ammattilaiset kokoontuvat yhteen ja muodostavat tiimejä tavoitteenaan kehittää vaikkapa yksi peli viikonlopun aikana. Museojameille puolestaan kerääntyy nyky-päivän merkityksellisissä ilmiössä mukana olleita avainhenkilöitä yhteen muistelemaan, jakamaan tietoaan, lahjoittamaan aineistoa museon kokoelmiin ja/tai suunnittelemaan museossa toteutettavaa näyttelyä. Museojamit on sekä osallistujille että järjestävälle museolle kevyt työkalu ja soveltuu käytettäväksi lyhyellä varoitusaajalla suhteellisen pienin valmisteluin ja ennakkotiedoin verrattuna perinteiseen tallennustyöhön. Museojameissa on osallistettu esimerkiksi harrasteryhmiä, pelien ja kännyköiden kehittäjiä sekä Postin digitaalisten palvelujen parissa työskenteleviä.

<https://www.postimuseo.fi/fi/>

https://www.postimuseo.fi/images/dokumentit/materiaalipankki/museojamit_tyomalli_2020.pdf

Koulukasvimaatoimintaa museopuutarhassa

SAGALUND

Sagalundin museolla ja lastenkulttuurikeskuksella on pitkät perinteet osallistavassa koulukasvimaatoiminnassa. Museolla on perustajansa kansakoulunopettaja Nils Oskar Janssonin peruna yli 100-vuotias kasvikoelma, joka tänäkin päivänä palvelee kävijöitä museopuutarhana. Sagalundin lastenkulttuurikeskus jatkaa koulukasvimaatoimintaa kaikkien kunnan koulujen kanssa osana kunnan kulttuurikasvatussuunnitelmaa. Lastenkulttuurikeskus vie koulukasvimaatoimintaa myös kouluihin lähikunnissa. Lapset viljelevät kasvimaataan joko koulujen pihilla tai läheisen museon pihassa. Puutarhaharrastajat ja -ammattilaiset ovat olleet kullannarvoisia oppaita koulukasvimaatoiminnassa. Sagalundin toiminnassa oppilaita ovat opastaneet eläkkeellä oleva puutarhuri ja maanviljelijä. Samalla on syntynyt kallisarvoinen väylä sukupolvien väliselle kohtaamiselle, ja hiljainen tieto siirtyy mutkattomasti yhdessä puuhastellen.

www.sagalund.fi

www.ruukinmuseo.fi

Perinnepulmien ratkaisu -toimintamalli museo-opastukseen

ROVANIEMEN KOTISEUTUMUSEO

Rovaniemen kotiseutumuseo Totto ja Lapin Metsämuseo ovat tuottaneet yhdessä Rovaniemen matkailuoppaiden ja muiden yhteistyökumppaneiden sekä valittujen asiakaskohderyhmien kanssa museo-opastukseen uuden aineettoman kulttuuriperinnön toimintamallin. Malli osallistaa museokävijöitä ottamaan selvää entisajan elämästä, jonka elämäntavoista ja kädentaidoista sekä työmuodoista on säilynyt tähänkin päivään asti elävää perintöä, kuten räsymatonkudontaa, puuklapien tekoa ja lampaanvillavaatteiden tekoa. Malli auttaa entisajan elämäntapojen taitajia ottamaan yhdessä lasten ja nuorten kanssa selvää siitä, miten ennen vanhaan tehtiin yhtä sun toista, kun ei ollut valmiita vaatteita tai nykypäivän työkaluja. Samalla on voitu huomata, miten perinteet ovat eläneet ja muuntuneet nykypäivään tultaessa.

<https://www.totto.fi/>

<https://www.totto.fi/hankkeet/povipullon-kultaa-lapsiperheille/hankkeen-lopputuloksia/>

Kulttuurikasvatussuunnitelma ja museopolku

SAGALUND

Sagalundin museo on lanseerannut *Museopolun*, joka toimii museoiden osuutena kunnan kulttuurikasvatussuunnitelmasta. Yhteinen kulttuurikasvatussuunnitelma takaa kaikille kunnan tai alueen lapsille ja nuorille tasavertaisen mahdollisuuden tutustua monipuolisesti paikalliseen kulttuuriin. Museopolku esimerkiksi takaa, että jokainen kunnan koululainen pääsee vähintään kerran peruskoulu-uransa aikana vierailemaan kunnan suuremmissa museoissa. Sagalundin museon museopolku sisältää ikäryhmälle sopivan sisällön kulttuuriperintöä eri luokka-asteille Sagalundin museosäätiön museoissa, esimerkiksi aikamatkojen ja koulukasvimaatoiminnan muodossa. Joka ikinen kunnan lapsi saa siis peruskoulun aikana eläytyä ainakin kerran paikallishistorian kannalta keskeisiin ilmiöihin ja vierailu paikallisissa museoissa riippumatta yksittäisen opettajan tai rehtorin kiinnostuksesta. Tämä vahvistaa muun muassa omistajuutta omiin lähimuseoihin sekä tukee kulttuuri-identiteetin kasvua ja kulttuurikompetenssin kehittymistä.

www.sagalund.fi

www.ruukinmuseo.fi

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

Kaupungin historiaa nukketatterin keinoin

SATAKUNNAN MUSEO

Satakunnan museo on tehnyt yhteistyötä monenlaisten elävän perinnön parissa toimivien tahojen, muun muassa **Nukketatteri Sytkyen** kanssa. Yhteistyön pohjalta palkittu nukketatteritaiteilija toteutti museon tilauksesta museon aineistojen pohjalta nukketatteriesityksen, jota esitettiin päiväkotij- ja koululaisryhmille. Nukketaitelijaa sai museolta Porin kaupungin historiaan liittyvän tarinan, jonka hän käsikirjoitti ja toteutti nukketatteriesitykseksi. Esitykset olivat maksuttomia ja ne järjestettiin museon koululaistilassa. Niihin osallistui yli tuhat satakuntalaista lasta.

<https://www.pori.fi/satakunnanmuseo>

<https://www.sytkyt.fi/>

Elävää ruokakulttuuria

SATAKUNNAN MUSEO

Satakunnan Museon ystävät ry on useiden vuosien ajan ylläpitänyt paikallista ruokakulttuuria **Satakunnan museon** tapahtumissa. Museon ystävät myy grilliruokien aatelistoon kuuluvia *aitoja porilaisia* museovieraille. Ovatpa he joskus valmistaneet ja maistattaneet pula-ajankin ruokia museon kulttuuri-iltapäivissä! **Pitopassarit**-perinneruokaryhmä on puolestaan ollut mukana museon perusnäyttelyssä sekä Suomi syö ja juo -hankkeen taapahtumassa myymässä riivattua pannukakkua. Saman hankkeen puitteissa Satakunnan museo on tehnyt myös someyhteistyötä kahden ruokabloggarin kanssa, jotka ovat valmistaneet perinneruokia ja bloganneet siitä. Olutkulttuuria puolestaan on tallennettu porilaisen pienpanimon kanssa. Panimomestari on muun muassa suunnitellut kahteen tiettyyn aikakauteen ja teemaan sopivan oluen, joita museolle on pantu pienet erät kahden eri näyttelyn yhteyteen myytäväksi.

<https://www.pori.fi/satakunnanmuseo>

Yhteisölähtöinen kolttasaamelaisten muistitietohanke

SAAMELAISMUSEO JA LUONTOKESKUS SIIDA

Saamelaimuseo Siida on vetänyt vuosina 2016–2018 yhteisöllistä tutkimushanketta, jossa on tutkittu kolttasaamelaisten kotouttamista vuosina 1939–1949. Hankkeen monitieteellinen tutkimus kohdistui kolttasaamelaisten evakkoajakaan ja silloin rakennettuihin kolttasaamelaisten väliaikaisiin asuinpaikkoihin, joista tunnetuimpia ovat Lutto- ja Suomujoen kolttakentät. Hanke tallensi kolttasaamelaisten muistitietoa ja tuotti monipuolista arkistotietoa. Kolttasaamelaistyhteisö osallistui oman, ainutlaatuisen aineellisen ja aineettoman kulttuuriperintönsä tallentamisen ja siirtämisen suunnitteluun. He määrittelivät itse hankkeessa toteutettavat, yhteisöä eniten hyödyttävät yhteistyömuodot ja toimintamallit, joita voidaan käyttää myös tulevaisuudessa vahvistaen kolttasaamelaista identiteettiä. **Yle Sápmi** tuotti myös kolttasaamenkieliseen viikko-ohjelmaan radiokuunnelmasarjan, jonka myötä hankkeessa talletettua ainutlaatuista muistitietoa kolttasaamelaisten vaietusta ja aiemmin tutkimattomasta historiallisesta ajanjaksosta saatiin tallennettua ja kohdennettua omalle yhteisölle. Kolttasaamelaistyhteisö osallistui myös Lutto- ja Suomujoen kolttakentille tehtävien uusien opasteiden sekä Saamelaimuseo Siidan *Kolttasaamelaisten elämää* -nettisivuston sisältöjen laatimiseen.

<https://siida.fi/>

https://yle.fi/uutiset/osasto/sapmi/vainn_maa_vuoltosraidd_lij_yle_arenast_kuvddlemnalla/10546564

Tallennusyhteistyötä yliopiston kanssa

SUOMEN KÄSITYÖN MUSEO

Suomen käsityön museo tekee aktiivista yhteistyötä **Jyväskylän yliopiston museologian oppiaineen** kanssa. Museologian opiskelijat suorittavat kokoelmatyökurssin oppimistehtävänä nykytallennusharjoituksen ja sen voi suorittaa itsenäisesti tai ryhmätyönä. Opiskelijoita kurssilla on eri puolilta Suomea sekä Jyväskylän yliopiston omina tutkinto-opiskelijoina tai avoimen yliopiston kautta tullessa. Museo tarjoaa omaan tallennusvastuualueeseensa liittyviä teemoja ja aiheita tallennuskohteiksi. Opiskelijat voivat itse ehdottaa myös omia aiheitaan. Teemat esittelevät käsityöalan perinteisiä tai uudempia innovatiivisia ilmiöitä, esimerkiksi materiaaleja, tekniikoita, yrityksiä ja käsityöilmiöitä. Opiskelijat tekevät haastatteluita, havainnoivat, valokuvaavat ja lopuksi tekevät aiheesta raportin sekä tiivistelmän verkkoon, missä aineistoihin ja tallennuksiin voivat kaikki vierailijat vapaasti tutustua.

<http://museonayttely.fi/nykytallennus/>

<https://www.craftmuseum.fi/>

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

Käsityölanit

SUOMEN KÄSITYÖN MUSEO

Suomen käsityön museo on lanseerannut *Käsityölanit*-toimintakonseptin, joka pohjautuu pelimaailmaan. Samalla tavoin kuin peliharrastajat kokoontuvat yhteen pelaamaan yhdessä tietokoneillaan, museon käsityölaneissa on sama idea: käsityön harrastajat kokoontuvat yhteen tekemään käsitöitä. Samalla muodostetaan yhteinen, ainakin yhden illan kestävä verkosto (local area network). Laneissa jokainen voi jatkaa omaa keskeneräistä käsityötään ja halutessaan jakaa omaa osaamistaan tai innostua ja oppia toisen tekemästä. Illan aikana tutustutaan yhteisesti johonkin uuteen kiertotaloushengen mukaiseen käsityötekniikkaan, ja museon vapaaehtoiset pitävät kahvipannun kuumana illan aikana. Laneissa on perehdytty esimerkiksi sukkiin parsimistekniikoihin ja japanilaiseen boro-tekniikkaan sekä kyllästetty puuvillakangas eväslinaksi muovipussia korvaamaan.

<https://www.craftmuseum.fi/>

Rajat ylittävää yhteistyötä yhteisöjen kanssa

TORNIONLAAKSON MUSEO

Tornionlaakson museo toimii paikallisen elävän perinnön tukemiseksi perustetun **ProSiika ry** -yhdistyksen rinnalla. Yhteistyössä museon kanssa yhdistys tekee työtä kalastuskulttuurin ja -perinteiden suojelemiseksi ja säilymiseksi. Yhdistys on koonnut paikalliset perinteharjoittajat yhteen, ja paikallisväestö on avainasemassa sen koko toiminnassa. Yhdistys mahdollistaa rahoituksen hakemisen suojelutoimenpiteille, ja hankkeiden kautta sille on voitu palkata työntekijöitä. Hanketyöntekijät on palkattu sekä Suomen että Ruotsin puolelle. Hankkeiden kautta perinteiden suojelutyöhön on saatu jatkuvuutta, suunnitelmallisuutta ja vuorovaikutusta. Niiden kautta on myös sitoutettu yhteistyökumppaneita ja lisätty ja selkeytetty tiedotusta perinteen suojelutoimista. Tornionlaakson museo toimii yhdistyksen toiminnan kumppanina ja tukena. Museolla on monenlaista ammatillista perinnealan osaamista, jota museo tarjoaa toimijoiden käyttöön. Tornionlaakson museolla on myös omat laajat valtakunnalliset ja yli Ruotsin rajan ulottuvat verkostot monilla kentillä museo- ja kulttuurialan toimijoihin. Näiden verkostojen ja paikallisten toimijoiden kanssa on luotu monimuotoista sisältöä ja toimintaa, jotka hyödyttävät sekä museota että yhdistystä.

<https://www.tornio.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/tornionlaakson-museo/aineeton-perinto>

Seinähullu Vantaa - Vantaa maailmankartalle muralien ja katutaiteen avulla

VANTAAN TAIDEMUSEO ARTSI

Vantaan taidemuseo Artsi toteutti yhdessä taidekollektiivi **Street Art Vantaan** kanssa vuosina 2017–2018 *Seinähullu Vantaa* Taide²-hankkeen, joka sai **Suomen Kulttuurirahaston** rahoitusta. Seinähullu Vantaa oli vantaalaisten oma muralifestari ja katutaidehanke, jossa muralimaalausten ja katutaiteen lisäksi järjestettiin asukastyöpajoja, yhdessä oppimista taiteilijoiden kanssa sekä kansainvälistä toimintaa amsterdamilaisen katutaideagentuuri **Street Art Todayn** kanssa. Projektissa maalattiin erilaisia pintoja muuntajista valtaviin kerrostaloseiniin. Mukaan kutsuttiin viisi kansainvälistä taiteilijaa, jotka maalasivat suurikokoiset muraliteokset Vantaalle kesällä 2017. Heidän opissaan oli viisi suomalaista taiteilijaa, jotka maalasivat omat isot muralinsa Vantaalle kesällä 2018.

<https://streetartvantaa.com/>

<http://www.artsimuseo.com/>

Aineetonta teollisuusperintöä

VARKAUDEN MUSEOT

Kaikilla **Ammatillisten museoiden tallennus- ja kokoelma-yhteistyöverkosto TAKOn** 4-pooliin kuuluvilla teollisuusalan museoilla yhdessä **Teollisuusperintöseura ry:n** kanssa on yhteistyöhanke, jonka tavoitteena on teollisen kulttuuriperinnön ilmiöiden tunnistaminen. Teollisuusperintö määrittellään usein teollisuuden ja teknologian historian fyysisten todistuskappaleiden tai jäännösten kautta. Hankkeen tavoitteena onkin *aineetoman teollisen perinnön* ilmiöiden tunnistaminen sekä termin määrittely ja yhteisölähtöisten toimintojen kehittäminen osaksi pysyvää toimintaa. Aineetonta teollista perintöä on huomioitu laajasti jo aiemmin esimerkiksi **Varkauden museossa**, jonka koordinoimassa *Teollisuuden Tekijät* -toiminnassa on vuodesta 2018 tallennettu yhteisön osallisuutta hyödyntävin menetelmin Varkauden teollisuuden työntekijöiden työnkuvia ja työhistoriaa, yhteisöllisesti jaettua asiantuntijuutta ja vertaistoimijuutta. Kiinnostus aineettomaan teolliseen perintöön on poikunut myös **Jyväskylän yliopiston** kanssa yhteishankkeen, jossa tunnustetaan, kerätään, tallennetaan ja tutkitaan osaamiseen paikantuvaa aineetonta teollista kulttuuriperintöä Varkaudessa 1800-luvun alusta nykyhetkeen saakka.

<http://www.teops.fi/>

<https://www.varkaus.fi/museot>

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

e/ävä
PERINTÖ

INSPIRAATIOKORTIT

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

e/ä v ä PERINTÖ

- Aineeton kulttuuri -sivusto | www.aineetonkulttuuriperinto.fi
- Elävän perinnön wikiluettelossa 150 kohdetta yli 220 eri toimijataholta | wiki.aineetonkulttuuriperinto.fi
- Ajankohtaiset kuulumiset | www.facebook.com/elavaperinto

Museovirasto
Museiverket

Tämän työkalun alkuperäinen versio toteutettiin osana *Intangible Cultural Heritage and Museums Project* (IMP) -hanketta.

<https://www.ichandmuseums.eu/en/toolbox/workshop-inspiration-cards>

Erytiskiitos Floortje Vantommele (Workshop Intangible Heritage Flanders – BE).

Pääasiallinen rahoitus ja tuki

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Vaikka Euroopan komissio on tukenut tämän julkaisun laadintaa, sen ei voida katsoa puoltavan julkaisun sisältöä, joka kuvastaa ainoastaan tekijöiden näkemyksiä. Näin ollen komissiota ei voida pitää vastuussa julkaisun sisällön käyttämisestä mihinkään tarkoitukseen.

IMP-hankekumppanit

Werkplaats immaterieel erfgoed | Workshop Intangible Heritage Flanders (BE)
Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland | Dutch Centre for Intangible Heritage (NL)
Maison des Cultures du Monde – Centre français du patrimoine culturel immatériel (FR)
Società Italiana per lamuseografia e i beni demoetnoantropologici (IT)
Verband der Museen der Schweiz | Swiss Museums Association (CH)
Swiss Confederation – Federal Office of Culture